

LA VENTILADA.

SETMANARI POPULAR

MISTERIS DE LA NATURALES.

Aixís que 'ls homes volen profundisar las cosas y penetrar las causas dels efectes que estan veyent, se veuen obligats á confessar quant débil y limitat es son enteniment. Lo coneixement que tenim de la naturalesa, ab prou feynas s' exten mes que á coneixer alguns dels efectes que mes comunament tenim á la vista. ¿Mes quinas son las causas de eixos efectes y de quin modo 's cambinan? Aixó es casi sempre pera nosaltres un misteri impenetrable. Encara hi ha en la naturalesa mil efectes que 'ns son desconeguts, y en los que podem explicar s' hi barrejá las mes de las vegadas una certa obscuritat que 'ns recorda que som homes. En tots los fenómens ignorém las primeras causas, y fins comunament las próximas; moltas otras nos son encara duptosas, y son molt pocas las que coneixém ab certesa.

Sentím bufar lo vent, experimentém sos grans y diferents efectes; mes no sabém ab certesa lo que 'l produheix, lo que aumenta sa violencia, y lo que 'l fa calmar. De un gra 'n veyem sortir l' herba, las canyas y las espigas; mes ignorém com aixó se realisa: encara compreném menos com d' una llevó 'n naix una planta, y després un arbre gran, á qual sombra hi fan niu los aucells, y que 's cubreix pera nosaltres de fullas y de flors. Tots los aliments de que usém se transforman dintre de nosaltres per un mecanisme incomprendible, y 's converteixen en carn y sang. Coneixem los maravillosos efectes del iman y 'ns imaginém que una certa materia los causa; ¿pero obra aquesta per una forsa atractiva que li es propia? ¿circula incesanment pels vols del iman, y forma una especie de remolí? Veus aqui lo que no podém determinar. Per altra part ¿quants

efectes hi ha de la agulla náutica que no sabém explicar?... Sentim lo fret, mes ¿tal volta habem descubert exactament de quin modo 's produheix?... Estem mes instruhits que nostres passats sobre 'ls fenómens del llamp; ¿pero quina es la naturalesa d' aquesta materia eléctrica que 's manifesta de un modo tan terrible en las tempestats? Sabem que la vista discerneix l' imatge dels objectes que conmuehen la retina, y que l' ohido percibeix las vibracions del ayre; ¿mes que ve á ser lo tenir eixas percepcions y com s' executan?... Estém intimament persuadits de l' existencia d' una ánima en nostre cos; ¿mes qui pot explicar la unió de l' ánima y del cos y sa reciproca influencia?... L' ayre y lo foch estan continuament á nostra vista; ¿mes quina es sa verdadera naturalesa, y com s' obran sos diferents efectes? En una paraula, sobre la major part dels objectes no tenim principis segurs é incontestables: estem reduhits tot lo mes á conjeturas y probabilitats. ¿Pero que son las hipótesis dels filosops, sinó tántas confessions de lo limitat de sas llums? La naturalesa nos ofereix á cada pas maravellas que 'ns confonen, y si be qu' hem fet algunas investigacions y descubriments, quedan sempre mil otras cosas que no podém compéndrer. Es veritat que algunas vegadas arriban á explicarse felisment certs fenómens, mes los principis son certament superiors á nostra inteligencia.

Los misteris de la naturalesa nos donan tots los dias sábias llissons sobre 'ls misteris de la Religió. En la naturalesa ha posat Deu á nostre alcans los medis propis de passar felisment la vida corporal, encara que ha cubert ab un vel las causas á nostra vista. Aixís també en lo regne de la gracia, nos suministra los medis de arribar á la vida espiritual sens descubrirnos lo modo ab que obra en nosaltres. ¿Hi ha algú que rehusi menjar y beure: fins que sápigam de quina manera los aliments li conservan la vida y las for-

sas? ¿Qui es que no voldrà sembrar ni plantar, mentres que no formi una justa idea del modo com se fa la vegetació, y que deixi de servirse de la llana de sas ovelles fins á saber com se produheix? No arriba á tan la extravagancia del home. Al contrari, observa las produccions de la naturalesa; la experiencia li manifesta sa utilitat y l' us que deu fer d' ellas, y per poch religiós y arretglat que sia, se serveix d' ellas ab afectes de gratitut envers son Criador. ¿Y perque, donchs, no 's conduheix ab la mateixa sabiduria en ordre als misteris de la gracia? Se disputa sobre la naturalesa dels medis de salvació, sobre son modo de obrar, y se descuyda 'l fer de ells 'l sant us pera que estan destinats. ¡Ah! perque no som tan prudents pera las cosas espirituals com pera las temporals? En lloch d' entregarnos á vanas especulacions, usém de las gracias que Deu nos concedeix, y corresponém á ellas ab fidelitat. Si hi ha cosas que no podem conpendrer, rebémlas ab humilitat, regoneixent lo limitat de nostra inteligencia. Basta que la utilitat que 'ns resulta de ellas, nos convenci de que son obra de un Ser infinitament sabi y benéfich.

No permétia donchs lo Senyor, que sigám nosaltres tan presumptuosos, que 'ns alabem de profundisar los misteris del regne de la naturalesa y los de la Religió. Lluny de nosaltres la temeritat de atrevirnos á censurarlos y criticarlos. Confesarem la debilitat de nostras llums, y la infinita grandesa de nostre Deu. Cada misteri nos excitará á adorar á aquest Senyor, quals obras son tan maravillosas, y sos designis molt superiors á nostra inteligencia.

M. S.

PRECH Á MON DEU.

¿Quis est homo quia magnificas eum? (Job.)

Ser infinit, inmens, incomprendible;
tremolant com la fulla also la veu
miserable alienada incomprendible:
jo sento dins mon cor la po terrible
que al pronunciar ton nom tingué l' hebreu.

¡Quant gran es ta bondat, ¡com ta grandesa
no deixa anihilat mon pensament!
¡com pot ta eternitat mirar sens fresa
criatura mortal, d' angunies presa
juguet mesquí del temps, fruyt d' un moment!

Mes sols pensant en tu, l' esperit s' eleva
y 'm sento dintre 'l cor un suau consol;
que no es solament pols la vida meva,
que tinch un ratx de la grandesa teva
que m' empeny sempre á abandonar lo sol.

¡Oh qui pogués ab elevada lira
cantar un himne etern á ton amor!
mes sols lo dolor flach mon cant inspira:
no escoltis no, gran Deu, en la teva ira
lo miserable plany d' un pecador.

No al arpa de Davit tan armoniosa
s' avé mon esperit, sinó al jamech
de Jeremias trist, y ab front cendrosa
pestrant humil ma planta tremolosa
misericordic sols es lo meu prech.

Llassat está mon cor, á duras penas
pot soportar lo pes de la inquietut;
si ab ta gracia, bon Deu, no te l' enmenas
á aspiracions mes puras y serenas
que las que avuy manté, jo estich perdut.

Gran es ma agitació: com las onadas
del mar l' una après l' altra van cayguent
mas esperansas en lo mon fundadas,
que no 'm donan repós un cop passadas
perqué sempre de nou ne van vinguent.

¿Que desitjo? no ho sé, si avuy alcanza
mon cor la ditxa qu' anhelaba ahir,
persó no viu tranquil, tot be que 'l cansa
y m' atormenta sempre una esperansa
que may res de d' aquest mon me pot cumplir.

Trist viatjer, si una ombra falaguera
trobo al peu del camí, vull descansar,
mes no puch, y segueixo ma carrera,
y veig molts viatgers al meu darrera
deixar també la sombra y caminar.

¡Qui ha pogut dir ja may en sa conciencia:
«content está mon cor, descanso aqui?»
en va s' enlayra l' orgullosa ciencia
pera trobar la pau de la existencia
puix tot lo criat diu: «no só ton fí.»

Naix entre penas l' hom, y ja 's desperta
dintre son cor la aspiració á ser gran.
corra afanyós en sa carrera incerta,
contempla ja á sos peus la tomba oberta
y segeix lo seu cor sempre esperant.

En lo llit de la mort ab greu tristesa
miran son fí lo rey y lo pastor:

lo desengany amarg sobre 'ls dos pesa,
ni 'l rey ha tingut prou de sa grandesa
ni ha trobat lo pastor la pau del cor.

Deu meu, Deu meu, que passa aquesta vida
y altra vida jo sé que aprés vindrá,
l'ànima per la fé n' es advertida
mes ella en los plahers ¡ay! adormida,
no sent la eternitat que prop n' está.

Que eixa es terra de dol y de frisansa,
cansat está mon cor de greu sufrir,
ni una hora sola de repos alcança
y es que he errat lo camí de la esperança
que á Tú, gran Deu debía dirigir.

¡Sér de los sérs! gran es ta omnipotencia,
tu formares mon cor y l' univers,
bé pots tornar la pau á ma consciencia
doyant als sentiments millor tendencia
alsant l' esperit de pensaments lleugers.

Álsam de la vil pols y la baixesa
Hont ¡ay! me postra 'l mundanal amor,
que sols lo resplandor de ta grandesa
mirin mos ulls, y ta immortal bellesa
róbim per sempre los sospirs del cor.

Miquel Parera y Solell.

MEMORIAS D' UN ESTUDIANT.

IV

Bmprenguí la direcció de la vila de V.,
distant quatre horas del poble. Jo cami-
naba ó mes bé corria ab una turbació y sobressalt
extraordinari. Pareixia que tot lo que 'm rodejava
donaba veus contra de mi, la fressa de las fullas
arrastradas pel vent me semblaba 'l remor dels
passos que venian en ma persecució, los cants
y xiulets que de tan en tan en las boscurias res-
sonaban me pareixian veus humanas que 'm des-
cubrian, y girant á cada punt la vista enrera, me
semblaba veurer sortir del reblincol del camí la
terrible figura del mestre ab la cara sagnanta
amenassantme ab sa temuda berga, ó be á mon
enujat pare que ab crit esfereidor me anunciaba
de lluny un cástich tremendo.

Den tan en tan sentia passos ó enrahonament
de gent que venian cap á mi en direcció oposada,
y llavors trencant per los marges del camí, m'
anagaba darrera una bardissa, esperant que ha-

guessen passat pera tornar á empendrer mon viat-
ge: gracias á semblant precaució no pogué arri-
bar al poble cap noticia de la meva ruta. Al cap
d' una hora que caminaba comensá á ferse fosch,
y llavors comensí á tranquilisarme y á moderar
lo pas, pensant que las tenebras de la nit defen-
saban ja la meba fugida é impedian tota persecu-
ció.

Eran las vuyt del vespre quan arribava á las
vistas de la vila de V, sens que en lo camí m' ha-
gués ocorregut cap incident desagradable. Com
un general que al arribar devant una ciutat ene-
miga comensa á combinar lo plan d' atach, aixis
jo 'm vaig presentar devant la vila, y sentantme
en un padris de la carretera, vaig posarme á
meditar sobre la meva situació. Lo primer
que se 'm va ocorrer era que no portaba mes
que dos quartos; y per consegüent era necessari
discorrer un medi ó altre pera adquirir recursos.
Després d' un rato de meditació, durant la qual
un gelat griso de tremontana bufant per mas ore-
llas m' apremiaba á sortir del pas y pèndrer pron-
te una resolució, vaig determinarme á entrar en
la vila, arriscantme apesar de tots los temors y
perills á executar lo plan que en poca estona ha-
bia concebut. Entrant per un dels arrabals ab
molta precaució, per haberhi molta gent en la po-
blació que 'm coneixian á mi y á la familia, me
dirigeixo á la primera taberna que vaig trobar y
demano un quarto d' ayguardent. Acabat de beu-
rer pregunto si poden donarme paper y ploma per
escriurer quatre mots de lletra. La mestressa que
era una dona guenya y mal carada, me respongué
que alli no mes venian vi ayguardent y rosqui-
llas, mes lo patró me mirá un rato ab cert interés
y digué: «pobre noy, pot ser li fa prou menester»,
y pujant á dalt, baixá dintre poch ab mitj full de
paper de barba un poch fumat y un tinter de ban-
ya, y fou en aixó tan generós que no volgué re-
bber la paga del darrer quarto que 'm quedaba.
No hi habia altre puesto per escriurer que lo es-
trem d' una taula en la qual hi habia quatre ó
cinch homes jugant á truch y altres tants que s'
ho miraban; tots bebian, reyan, cridaban rene-
gaban y movian una cridoria que de segur devia
atronar tot lo carrér. En mitg d' aquella inagnan-
table gatsara, vaig escriurer las següents ratllas:
«Sr. D. Dalmau N.—Habent disposat que 'n Jo-
«seph passés á marina á fer una compra de vi, es-
«pero se servirá entregar á mon fill Francisco da-
«dor de la present la cantitat de trenta duros, va-
«lor que li abonaré en lo compte de cobros que
«estan per satisfacer»—Encara no habia acabat de
escriurer aquest bitllet, s' armá entre 'ls jugadors
de truch una disputa acalorada, en la que de segur
y prenia mes part 'l vi que la rahó. Los uns cri-
daban que no volien pagar porque alli 's jugaba

de traydor puix hi havia qui descobria las cartas, los altres s'alsaban amenassant ab los punys closos als contraris y agotant tots los fastis del diccionari y altres que no hi son, y un d'ells començá á dir que jo no havia anat á escriurer allí per altra cosa sino per senyalar las cartas. Ben prompte de las paraulas passaren á las obrasy l'emprengueren tots ab una lluyta de plantofadas y cops de puny, no siguent jo per cert 'l que 'n rebia menos, puix 'ls que 'm tenian per traydor descarregaban sobre mi tot lo pes de la ira y la forsa del licor que 'ls animaba. Sort vaig tenir que las mevas camas eran mes lleugeras que las de aquells borrarxos, logrant passar lo portal si be bastant calent de la tunyina, y malehint en mon interior totas las tebernas del mon.

Ben prest me feu olvidar lo fracás 'l cuydado del resultat que tindria la carta que acababa de escriurer, la qual anava dirigida al majordóm encarregat de molts cobros que teniam en la vila, empleant la mateixa formula que sabia usaba 'l pare en semblants cassos, e imitant la sua mala lletra, que afortunadament se semblaba forsa á la meva que era encara mes dolenta. Al presentarme á casa del majordom, vaig ser rebut ab aquell agassajo ab que sempre 's sol tractar al fill d'un home rich en casa d'un masover, imprevisantme un bon sopá lo qual no deixa d'animarme, y molt mes quan me digueren que 'l Sr. Dalmau era fora, puix en tal cas sabia molt be que 'm tenia d'entendre ab son hereu, jove mitj idiota, que no hi veyames enllá del seu nas y que per consegüent era incapás de descobrir la meva trampa. Tingué no obstant lo talent d'estranyar que 'm presentés á demanar la cantitat á aquellas horas, á lo qual vaig contestar ab molta serenitat que 'l mosso m'esperaba ab lo carro al cap de la vila, que fins aquella hora no s'havia recordat d'entregarme 'l recado, y que debiam marxar aquella mateixa nit perquè convenia arribar á punt de bona matinalda. Semblant explicació no era del tot inverossimil, puix havia ocorregut moltes vegadas la coincidencia de marxar nostre carro á la nit, aixis es que 'l fill del Sr. Dalmau caygué de pla en lo meu parany, entregantme sis dobles de cinch duros, moneda que may com á las horas he vist brillar ab tan plaher en las mevas mans.

Temerós de que si 'm quedaba á dormir en la vila fora molt fácil que 'ls missatjers que sens dup. te enviaria mon pare arribessen y 'm trobessen infraganti, resolguí continuar en la nit mon viatge, seguint la direcció del poble de S. per hont sabia que hi passaba 'l carril, y de allí trasladarme á Barcelona, que era per de prompte 'l terme de mas aspiracions. Apesar de que aquellas terras eran per mi completament desconegudas, ab una petita indicació que uns carreters me feren del

itinerari, y gracias á que la carretera era bona y poch erradora, á las cinch de matinalda arribava á la estació del poble. cansat y enfredolit, y no trobant casa oborta hont refugiarme, vaig anarme arrupir en mitg d'un piló de sacas que vaig veurer sota un cobert de la estació. Per fortuna hi havia també allí un piló de mantas ab lo qual vaig improvisar lo meu llit. y al poch rato quedaba adormit tan tranquilament com si 'm hagués trobat descansant sota l'amigable taulada de la casa paterna.

(Seguirá)

LLUIS DE GONZAGA.

Flores apparuerunt in terra nostra.

À MOS ESTIMATS COMPANYS

los joves congregants de

S: LLUIS GONZAGA DE GIRONA.

Un lliri tendre floria
de l'Iglesia en lo jardí
Ab sava de Deu creixia
Blanch y pur com serafí.

Un lloch segur li han buscat
Perque no 'l toqui mal ayre
Com que n' es tan delicat
No podria viurer gayre.

En son invernacle bell
De Jesus la Companyia
Conservaba al lliri bell
Y 'l regaba cada dia

Cuydat per tan bonas mans
Ab tant' ufana pujaba
Qu' als demes llirs sos germans
Al poch temps aventatjaba.

Son calser immaculat
May una taca tenia,
Son perfum enbalsamat
Tot l'espay del cel omplia

Tant bonich lo lliri 's feu
Que 'l Bon Jesus se 'n prendaba:
Y en lo verger del Cor seu
Un rich lloch li destinaba.

Un ángel del cel baixá
Y digué mentre 'l cullia:
—¡Al cel mel l' en vull pujá
Que Jesus l' anyoraria!—

Joseph Simon y Jubany.

EXCURSIÓ Á GIRONA

LOS DIAS 17 y 18 D' ABRIL DE 1884.

(De *L' Excursionista*.)

Reunits en l' estació del camí de ferro de Barcelona á Fransa nostres consócis Olivó, Casades (P.) y Godó, pera efectuar dita excursió, sortiren en lo tren de las 6 del matí del esmentat dia 17. A dos quarts de deu arrivaren á Girona essent rebuts á la baixada del tren per los sócis delegats Srs. Girbal, Botet y Piera y per nostres consócis Srs. Arolas y Ferrer, que desde lo dia anterior se trobavan en dita ciutat, adelantantse als altres excursionistas.

Acompanyats per los Srs. Delegats, observáren en l' iglesia de la Mercé sis grans quadros, de regular mérit. Seguint per los costarosos carrers d' aquella part de la ciutat, arrivaren al convent de Snt. Domingo, avuy quartel. Una gran escalinata dóna ingrés al pati en que, á má es-
s' alsa la bella fatxada de l' iglesia. Es de transició románica-gòtica y 's distingeix per sa sencillesa. En l' ángul esquer de la fatxada crida l' atenció un hermos capitell románich, delicadament treballat empotrat en dit lloch, sense saber á que respón la colocació d' ell en tal punt. Enfront del portal d' ingres hi ha la escala del convent que porta als claustros. Aquestos son un preciós exemplar de la trasició románica al gòtich. En un dels ánguls, existiria la glorieta, presentant las columnas aparelladas unidas per un senzill calat y los capitells son mol poch adornats. Damunt de l' espayosa galeria baixa del claustre, que consta d' uns cinquanta quatra archs, apoyats en los ánguls per fermes matxons adornats d' una rica cenefa de fullatje, existeix un altra gaeria, més moderna, de columnas molt esbeltas

Convertit lo convent en quartel y habilitat lo temple pera quadras, se trova aquest dividit horisontalment, y desde lo que forma lo pis alt se pot contemplar l' hermosa y desembrassada nau, ab los finestrals, rossetons y ábside. La volta, lliure per sort del emblanquinat, permet veure ab tota sa puresa la pedra, y las líneas dels archs formers y 'ls encreuhats de la volta que venen á unir-se en las sis claus bellament escultradas y policromadas, apoyantse aquells en las senzillas ménsulas dels murs. Aquéstos se trovan partits per airosos finestrals, combinats ab rosetons de

bells calats. La fundació de tan notable obra data del sigle XIII.

Seguidament se visitáren las ruinas de l' antigua Universitat de Alfons V, de la que tan sols restan los murs de la fatxada y de la que fou capella. Lo solar es avuy un hort, desde 'l qual se pot contemplar un grandió pany de la muralla de l' época de Joan II, assentada demunt dels grans carreus romans y dels informes pedrals de la muralla dita ciclópea. Mira á la plassa de Sant Domingo lo portal adovelat de l' Universitat surmontat d' una lápida del XVI, y á mes, un ninxo ojival que xopluga una peanya y una lápida del dit sigle, en que 's fá constar que en dit punt hi predicá Sant Vicens Ferrer.

Proseguiren la visita per lo estret y típic carrer dels Alemanys, al qual miran rónegas casas de rodons portals ab escuts en algunas d' ellas, cridant molt l' atenció en la casa n.º 11 la galerieta ojival que hi ha en un pati interior. Al tombar en una de las gerigonsas del carrer, entráren en l' hort d' una casa pera contemplar las antigas murallas y especialment las runas de la torra dita de D.ª Joana. Aquesta presenta, demunt d' un gran portal, un bell escut ab los pals de la Casa d' Aragó y de Castella, que parteix una inscripció ab lletras gòticas, verdaderament preciosa, que porta l' any de 1467. Contemplaren la bretxa dita dels Alemanys: desde las enderrocadas murallas, en que s' hi llegeix tota la gloriosa historia de Girona, se descobreix lo preciós panoroma de la ciutat ab la rica conca del Ter. Se enfiláren pels imponents enderrochs de la Torre Gironella, penetrant en son soterrani, desde 'l que 's veu un gran pany de la muralla romana.

Entrant novament en la ciutat, arriváren á la Seu, admirant l' ábside, obra notabilíssima. Deixáren pera després la visita del interior, contemplant de pas la porta dels Apóstols, la grandiosa mole de la Catedral y lo palau del Bisbe, en qual fatxada hi ha tota mena de finestrals, desde 'ls románichs als del Renaixement.

Tot anant pels carres de Girona, observaren que 'ls edificis abundaban ab finestrals de tota mena, cridant l' esment los de la casa de la Fontana, en lo carrer de Ciutadans, del més pur estil bisantí. Se dirigiren á casa del Sr. Botet, que mostrá galantment als excursionistas sa bona collecció arqueológica.

A la tarda continuáren l' interrompuda visita dirigintse envers la plassa de la Seu, poguent contemplar la grant fatxada barroca del XVIII,

al cim de la superba escalinata de 85 esglahons. En la mateixa plassa cridá l' atencio lo casal de Bonastrell, ab son portal de llarguissimas doves, entre las que hi campeja una bella estatueta de la Verge, ab trepat dosseret y pulida peanya; y malgrat los editaments de la fatxada pogueren endevinar lo bellíssim aspecte de tal casa de l' *Aljama*, típica construcció dels sigles mitjos. Llegíren, ab respecte, la lápida fempotrada en la casa Pastors en que 's fá constar que allí visquè l' immortal Alvarez.

Sortint per lo portal de *Sobreportas*, reconegueren com lo punt, tal vegada, [mès pintoresch de Girona aquell siti. Las fermas y arrodonidas torras que flanquejan lo dit portal, los severissims absides de Sant Feliu, ab sos grandiosos fines trals, y la perspectiva del rónech carrer del Llop, en moltes de quals casas hi ha hermosos fines trals, lo fan un lloch per demès pintoresch. La vista del admirable campanar de Snt. Feliu, obra mestre del [XIV, desde lo punt de Trasfiguera, quasi espanta per sa [enorme alsada. Seguint per lo carrer del Llop, sortiren al riu Galligans, y y desde 'l pon de fusta, es de veure la grandiosa muralla demunt los márges del riu. Al cantó oposat, cridá l' atenció l' antich Hospital dels capellans. En una plasseta existent en aquells indrets quedáren sorpresos, y al mateix temps avergonyits, devant la iglesieta de St. Nicolau, petita joya románica, convertida avuy en magatzem de serrar fusta. En cambi la preciosa iglesia de St. Pere de Galligans esborrà aquell mal efecte. La fatxada, ab sa porta ricament esculpturada, es una preciositat del art en lo sigle XII. L' interior de l' iglesia segueix lo mateix estil que la fatxada, y 's desplega ab tres naus, sent la del mitx molt esbelta. Macisos pilans sostenen la volta de canó seguit, tenint aquells adossadas las columnas d' hermós capitell que sostenen los archs. Seguidament penetráren en los claustros románichs, en los quals se ha establert lo museu provincial d' antiguetats. Aquet ocupa ademès un pis construït damunt dels claustros y es bastant rich, especialment en lápidas romanas, judaicas y góticas.

A mes examinéren la rica colecció de capitells, y altres fragments arquitectónichs, románichs y gótichs que 's troban en lo claustro. Pujaren al pis que damunt d' ell s' assenta, y observaren en la paret de l' escala un gran tapís ab figuras de l' historia antiga, que sembla del XVIII. Ademès se conserva un bon monetari, una colecció d' armas primitives, y altres objectes arqueo-

logichs. Cobreixen las parets alguns quadros, obras pictóricas algunas d' ellas de relevant mérit.

S' acabá de passar la tarde entre la Seu y Sant Feliu, quals preciosos temples se visitáren detingudament l' endemá dia 18, en companyia del soci Sr. Támara que arrivá ab lo tren de la tarde.

Lo dia 18, malgrat la persistent pluja que cayguè durant tot lo dematí, se continuá la visita, comensant per lo convent de Sant Domingo ab lo fi de traure dibuixos.

Després d' haber recorregut altra volta la mateix que 's visitá lo dia avans, per férsen cárrech lo Sr. Támara, y tráuren dibuixos, se dirigiren á visitar l' interior de la col·legiata de Sant Feliu.

Aquesta admirable obra construïda en 1313 damunt de las antigas catacumbas de Girona, crida l' atenció no sols per son ábside románich de molt bell aspecte, si que també pe los antichs sepulcres que adornan lo mur exterior aprop de la notable porta lateral. Aquesta es gótica y en las parets que forma l' atri s' obran unas dobles ojivas coladas sostingudas per primas columnetas, que tenen algunas laudas sepulcralas. L' interior presenta tres naus, ab ample crehuer, sent la del mitj d' una elevació extraordinaria. Damunt dels fermes archs semicirculars que la posan en comunicació ab las naus laterals, hi corra una galeria románica. L' ábside queda tapat per un altar gótich, enriquít ab preciosas pinturas al encaustich y esculturas policromadas y dauradas ab notable acert. En las parets del presbiteri son de veure dos curiosos alts relleus romans representant la cassa del Lleó y la Nit y ademés sis del primers sigles de l' Iglesia. En lo mateix altar major, demunt de la mesa hi ha lo sepulcre de Snt Feliu, obra romana digne d' ésser vista, per lo perfecte relleu que l' adorna.

Molt notable es per sa grandiositat y riquesa la capella de Sant Narcís, patró de Girona, en la que existeix lo modern monument al general Alvarez.

Seguidament, acompanyats per lo Sr. Girbal anáren á visitar detingudament la Seu. Al entrar en son interior per la porta principal es d' un efecte grandíssim veure com se desplega ab un atreviment no imaginat l' altíssima volta de la ample nau. Al fons de tot, y com embolcalladas per las ombres del misteri 's veuen las tres naus del presbiteri y ábside d' un efecte místich extraordinari. La llum que permeten passar los

pintats vidres dels llargs finestrals calats, dona un conjunt de tons de clar-obscur que 's combina ab las líneas severas del monument. Continuaren observant los detalls que enriqueixan la Seu gi-

(Conclourá.)

Crónica General.

Dijous se celebrá ab molt esplendor la festa del *Corpus*. Al matí hi hagué en la Catedral un solemne ofici cantat per la capella de la mateixa Iglesia. A la tarde la professó de costum fôu més lluhida que en los anys anteriors. Després dels *nanos*, gegants y áliga venia una secció de caballeria de la guardia civil, la creu de la Catedral, bandera capitular, bandera de la ciutat, particulars y comissionats de várias associacions ab atxa, Diputació Provincial y clero al que seguia, sota tálam, lo SS. Sagrament posat en la rica y elegant custodia gòtica que per aquesta festa serveix tots los anys. Seguia l' Il·lm. Sr. Bisbe ab capa y l' Excm. Ajuntament presidit per lo Sr. Governador Civil que tenia als seus costats los Srs. Governador Militar y Alcalde. Venia després la música de S. Quintin y una secció de infanteria y una altre de caballeria. Las trobas de la guarnició estavan distribuïdas en cordó per tot lo curs que la professó havia de seguir.

Es molt d' aplaudir la determinació presa l' any passat d' admetrer seglars en aquesta professó que fins ara era exclusivament propia del clero de la ciutat, D' aquesta manera podrà lograrse que aquesta professó sia molt concorreguda y més lluhida que las que celebran las parroquias particulars de la ciutat.

—Convindria que l' Ajuntament fés restaurar los *nanos* si es que tinga intenció de ferlos sortir l' any vinent. Anys enrera feyan molta patxoca, pero algú volgué férlos hi fer més y no lográ altre cosa que malmetrerlos de manera que ara arriban á fer fástich.

—Dimecres passá per esta ciutat en son retorn de Roma l' Il·lm. Sr. Urquinaona, Bisbe de Barcelona, acompanyat d' alguns dels romeus que ab ell anáren á la visita *ad limina*. Sortiren á saludarlo á la estació 'l Sr. Degá y algunas altres personas de aquesta ciutat.

—La «Junta de defensa del treball nacional» d' Olot ccelebrará demá una manifestació proteccionista. Al efecte hem rebut una atenta comunicació firmada per los Srs. President y Secretari de la mentada Junta convidantnos á dita manifestació. Molt digne d' elogi es la conducta d' aquesta associació que al igual que altres semblants de las demés poblacions, alsa la

sua ven contra 'ls enemichs de la Pátria que al·lucïnats ab sas teorias científicas, y qui sab si venuts al or estranjer, volen oprimir la industria espanyola posantli competencias, que per diferentas causas, moltas d' ellas poderosíssimas, causarian la total ruina de nostra industria.

S' ha encarregat de representar á LA VETLLADA en aquesta manifestació nostre benvolgut amich lo reputat pintor olotí D. Joseph Berga. En lo próxim número publicarem, ajudant Deu, l' extracte d' aquesta manifestació.

—FRANSA. Com era de temer ha arribat la notícia de la mort de Monsenyor Segur, de qual enfermedat parlavam en lo número anterior. Ab ell ha perdut l' Episcopat francés un de sos més dignes y celosos membres, y la Iglesia Católica un de sos més celosos y distingits publicistas. Moltes son las obras que nos deixa escrites, la major part d' ellas contra la heretjia del segle actual, lo lliberalisme en totas las diferents formas en que 's presenta. Ha mort á la etat de 65 anys, y al saber la gravetat de sa última malaltia, Lleó XIII hi enviá la benedicció apostólica.

—Los corresponsals gironins del *Diari Catalá* han tingut á be ocuparse de LA VETLLADA ab motiu del solt que dedicá al banquet celebrat per la premsa en la Fonda d' Italians. Los corresponsals del colega catalanista-pactista-antonomista-sinalagmátich están conformes ab nosaltres en que 'ls menjars devian servir-se á la catalana, ja que d' una manifestació proteccionista 's tractava, y fins afegeixen que «si haguessen sigut invitats á tal ápat, com á bons catalans aixis los haurian demanat»; de lo que 's despren que 'ls tals corresponsals assistiren al banquet sens que 'ls hi hagués convidat ningú, puix á nosaltres nos consta be que alguns d' ells no hi faltáren. En quant á las bégudas no 's conforman ab lo nostre modo de pensar, puix que, segons ells, usant l' «indispensable» Champagne 's dóna protecció á la industria de la terra tapera y se 'ns proporciona la satisfacció de sentir *viscas á Catalunya* al destaparse las ampollas d' aquell líquit escumós.

Deixant á part la bonica figura usada ab molt diferent sentit pèl Sr. Baró en la reunió proteccionista, direm als corresponsals del *Diari* que si en lloch dels vins estrangers s' haguessen servit vins de la terra, 'ls taps de las ampollas haurian donat *viscas á Catalunya*, y 'ls vins *viscas al Ampurdá ó al Priorat*. Segons lo principi sentat pels corresponsals gironins del *Diari* bastaria que 'ls embalatges ab que vinguessen embolicats los géneros estrangers fossen fabricats en lo Principat y sa confecció proporcionés treball á alguns centenars d' obrers pera declararse decidit lliure-cambista. Sempre 'ns ha semblat que 'l proteccionisme del *Diari Catalá* era tan sospitós com ho es sòn catalanisme.

Aixó es quant tenen que dir avuy 'ls admiradors del Sr. Menendez Pelayo, catedrátich, per oposició d'

Historia de la Literatura en la Universitat central, á la edat de ¡23 anys! als corresponsals gironins del *Diari Catalá*,

—Diumenge passat tinguérem lo gust d' assistir á una de eixas solemnitats religioses que deixan un perdurable recort en la memoria de tot bon católich. Tal fou la funció que tingué lloch en la iglesia parroquial de Sta. Coloma de Farnés, ab lo doble motiu de la celebració de Missa nova per lo Reverent Prebera. M. Joseph Alemany, y la inauguració del nou altar dedicat al Sagrat Cor de Jesús. Pareixia que totas las bellas arts habian acudit al sant temple pera prestar son tribut y contribuir á la magnificencia de la festa. La pintura cubria ab una decoració brillant lo antich retaule del altar major, hont una espléndida iluminació hi feya ressaltar los preciosos emblemas y simbolismes del Sagrat Cor, la escultura estava representada en la imatge de Jesús colocada al centro del altar, veritable obra de art la qual aixis com lo nou altar, es deguda al acreditat escultor de Bareelona Sr. Picas: la música feya ressonar per los àmbits del temple las religiosas armonías d' una Missa, magnífica composició del ben reputat mestre Sr. Frigola, y perfectament executada per escullidas veus y una nutrida orquesta, baix la direcció del mateix compositor. Ocupá la cátedra del Esperit Sant lo il-lustre canonge de Vich y mestre en Gay saber D. Jaume Collell, qui ab la enérgica eloqüencia que li es propia féu ressaltar la importancia del Sacerdoci en mitj dels errors de la impietat moderna. La exposició del Santíssim Sagrament acababa de donar mes magestat al acte, que terminá ab lo Te Deum y besamans del nou Cel abrant.

No fôu menos solemne la funció que tingué lloch á la tarde, dedicada al Sagrat Cor de Jesús, també ab exposició de sa Divina Magestat. Després del Rosari, meditació y demás actes en honor del Sacratísim Cor, torná á pujar al púlpit lo Reverent M. Jaume Collell, qui ab un bellíssim sermó en catalá, exposá las excelencias de la devoció al Sagrat Cor y la influencia que semblant devoció debia exercir en los temps moderns, ab tal tendresa d' estil y unció evangélica, que lográ conmourer de una manera notable lo cor de tots los oyents. Acabat lo sermó se cantá un preciós coro acompanyat d' armonium, composició també del Sr. Frigola, terminant la funció ab una professó solemne que 's feu dintre la iglesia, trasladantse la nova imatge del Sagrat Cor desde l' altar major al nou altar que se li acaba de dedicar.

Vulla Deu enviar abundants gracias y benediccions als habitants de Santa Coloma, que en sos religiosos cultos saben donar al mon tan bell exemple de sa fe, son amor y confiansa en Jesucrist.

—Recordem que 'l *catalanista* Sr. Almirall deya en las taulas de nostre teatro que unicament recorrent al federalisme trobariam la protecció que necessita la industria nacional y desapareixeria la constant amensassa del lliure-cambi. Lo periódich de Figueras *El*

Ampurdanés, corresponent al diumenge prop passat, á pesar de sér federalista y partidari entussiasta del Sr. Pi, 's declara lliure-cambista y assegura, com se suposa sèns probarho, que del proteccionisme n' eixiria l' estancament de la industria, la mort de la agricultura, l' aislament, lo retrocés, lo suicidi nacional.

¿Cóm quedem Sr. Almirall? ¿te rahó V. ó 'ls sinagmátichs de Figueras?

Butlletí religiós.

QUARANTA HORAS. Aquesta setmana no se celebra aquesta funció. En la major part de las iglesias se celebrará una hora d' exposició al matí y una altre á la tarde.

—Demá en la iglesia de S. Feliu se celebrará la festa del *Corpus*. Al matí hi haurá solemne ofici á las 10, y á las 6 de la tarde sortirá la professó com de costum.

—Dilluns se celebrará la mateixa funció en la iglesia del Mercadal.

—En la mateixa iglesia lo dia 24 se obsequiará á S. Joan ab la funció de costum. Comensarán las missas á las 5, y á las 10 se cantarà un solemne ofici en lo qual hi haurá sermó, que predicará 'l Dr. D. Joseph Ribas.

—Continuan en la iglesia de S. Lluch los exercis del *Mes del S. Cor de Jesus*, Comensan á las 6 del matí.

Mercat de Girona del 18 de Juny de 1881.

BLAT blanal de la Selva de 18 á 19 pessetas quarta.—Blat fort d' Ampurdá de 15'50 á 17.—Mestall de 13 á 14.—Ségol de 11 á 12.—Ordi, de 8 á 9.—Cibada de 8 á 8'50.—Bessas de 11 á 12.—Blatdemoro, de 11 á 12.—Mill de 13 á 13'50.—Fajol de 11 á 11'50.—Fabas de 12 á 13.—Llegums de 11 á 12'50.—Fasols de 18 á 19.—Ciurons de 22 á 40.—Panís de 16 á 17'50.

VINS. AMPURDÁ. *Culera, Llansá, Espolla, Rabós, Garriguella y Vilajuiga*: negre de 44 á 56 pessetas carga; Garnatxas de 70 á 80; Rancis de 75 á 80. AMPURDÁ BAIX *Viladesens, Camallera, Vilahur, Gahusas Garrigás y Vilopriu*; Negres de 34 á 46 pessetas carga; Garnatxas de 58 á 66; Rancis de 64 á 72.

OLI: á 9 pessetas mallal.

FARINA: 1.ª classe de 17'50 á 20 pessetas quintá 2.ª classe de 14 á 17 3.ª classe de 9 á 14.

OUS de 24 á 26 quartos dotzena.

BESTIAR: *Bous* de 1'50 á 1'75 pessetas carnícera: *Xay* del país á 2'50:

Los preus exposats son tots lliures de drets de portas.

Lo mercat d' avuy ha estat molt calmós á causa de trovarse al mitg de la sega. N' obstant s' han efectuat algunas vendas per la part de Barcelona.

Los vins y grans, tots estan oscilats.